

— Izhaja ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 25.—; za in-
terestno Din 40.— neobvezno.
— Oglasi po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 51.
Telefon št. 3072 in 3044; ponoči tudi
št. 3034.
Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3034.
Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 23 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.343 — Praha číslo 78.780.
Wien, Nr. 705.241.

Vesti o demisiji ministra dr. Andrića

Včerašnji dogodki v Beogradu. — Seja šefov vladnih strank. — Andrićeva demisija naj omogoči rekonstrukcijo vlade

Beograd, 17. maja, p. Dopoldne bi moral imeti demokratski poslanski klub sejo, da bi razpravljali o nadaljnjem delu v parlamentu. Ker ni bilo prisotnih zadosti poslancev, se je vršila samo ožja konferenca, na kateri je Ljuba Davidović sporočil, da se bo popoldne vršila seja šefov vladnih skupin.

Popoldanske seja šefov vladnih skupin v predsedništvu vlade so se udeležili Velja Vukičević, Ljuba Davidović, dr. Marinković, dr. Spaho in dr. Korosec. O sklepih seja niso hoteli udeleženci dati novinarjem nobenih obvestil.

Danes popoldne je bila izročena novinarjem resolucija vladnih poslancev iz Južne Srbije kot rezultat njihovega

tridnevnega posvetovanja. Ob tej priliki so se raznesle vesti, da so poslanci na teh konferencah zelo ostro napadali tudi prometnega in agrarnoreformnega ministra in da je minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić zaradi tega ponudil predsedniku vlade Velji Vukičeviću svojo demisijo. Te vesti je za beležila tudi nocojšnja »Pravda«, ki razlaga dr. Andrićev korak na ta način, da hoče dr. Andrić izzvati formalno krizo vlade in s tem omogočiti Vukičeviću, da izvede svojo že dolgo nameravano rekonstrukcijo kabineta. Minister Andrić sam je zvečer novinarjem vse te vesti demantiral, češ, da o njegovi demisiji ni niti govora.

Poslanci iz Južne Srbije zahtevajo depolitizacijo državne uprave na jugu

Obsirna spomenica vlad. — Strankarstvo mora iz uradov izginiti. — Gospodarsko in kulturno delo je njih pokrajina najvažnejše

Beograd, 17. maja, p. Po tridnevem posvetovanju s predsednikom vlade in ostalimi ministri so poslanci iz Južne Srbije izdali resolucijo, ki so jo danes popoldne izročili novinarjem. V resoluciji zahtevajo od vlade, naj izvede depolitizacijo vsega uradništva v Južni Srbiji na ta način, da se odstranijo iz službenega poslovanja strankarski in partizanski vplivi. Resolucija naglašava, da smejo biti sicer tudi uradniki strankarsko opredeljeni, vendar se pa v njihovem službovanju to ne more občutiti. Uradniki morajo biti ustrezljivi napram vsem državljanom ne glede na njihovo strankarsko pripadnost ter morajo vršiti svoje posle hitro in točno po zakonu. Strankarska agitacija se ne sme vršiti niti v službi niti izven nje. Resolucija zahteva, naj se v Južni Srbiji pošilja čimbolj kvalificirano, sposobno in moralno uradništvo. Nesposobni in oni, ki so se kakor koli kompromtirali, naj se odstranijo. Pri nastavljanju uradnikov v Južni Srbiji naj se vodi račun o tem, ali poznajo razmere in miselnost tamošnjega prebivalstva. Čeprav je javna varnost v Južni Srbiji dobra, vendar pa se pojavljajo slučajni nesložnosti v postopanju upravnih organov in organov javne varnosti. Zadnji bi morali biti v čim tesnejši zvezi z upravnimi

organi in bi morali biti bolj odvisni od njih.

Nadalje govori resolucija o potrebi povzdige kulture, o povečanju števila gimnazij in strokovnih šol. V svrhu zboljšanja zdravstvenih razmer naj se zgradi v Skoplju velika bolnica ter izvrši izsušitev močvirij, obenem naj se posveti večja pozornost izpolnitvi prometa in komunikacij v zvezi s Sandžakom in Crno Goro. Ministrstvu trgovine in min. zunanjih del se priporoča, naj čimprej sklene trgovinske pogodbe z Albanijo, Grško in Turčijo, da bi se ustvarila možnost večjega izvoza v te države. Resolucija govori tudi o delih, ki jih naj bi izvedlo ministrstvo agrarne reforme v Južni Srbiji z uveljavljanjem agrarnih zakonov, da bi se zadovoljilo tamošnje prebivalstvo. Naglašava se potreba zagotovitve individualnih kreditov gospodarskim krogom v Južni Srbiji, nadalje potreba čim uspešnejšega racionalnega izkoriščanja tobačne produkcije ter izprememba zakona o monopolski upravi tobaka. Glede na produkcijo opija se naglašava potreba, da otvori Narodna banka potrebne kredite. Končno se naglašava načelna potreba, da podvzame vlada vse možne ukrepe, da se zboljša donos zemlje in pospešuje razvoj industrije

Veličastna kmečka manifestacija v Pragi

Višek agrarnih manifestacij v čsl. prestolnici. — Kmetje vseh narodnosti v ČSR za državo. — Krasen sprevod, ki je trajal tri ure. — Poklonitev predsedniku Masaryku

Praga, 17. maja, g. Kar je češkoslovaška agrarna stranka danes priredila v Pragi, tega mesta od prevrata ni videlo in ni doživelo. Pokazala je železno disciplino, vzorno delegacijo in nenavadno mnogo čustva za državno idejo. Manifestacija je bila politična demonstracija, ki naj bi dokazala, da je kmečki element temelj države in brezpogojno za državo. Ravno v tem se je ta manifestacija ločila od številnih komunističnih demonstracij, ki so se v Pragi pokazale kot hujškanje temnih elementov. Manifestacija je bila zaključena s položitvijo temeljega kamna za spomenik ustanovitelja dinastije Přemyslov, s poklonitvijo predsedniku republike in svečano prisego za brezpogojno zvestobo do države. Najlepše darilo, ki ga je dala agrarna stranka državi, so dokazi, da so tudi razen Slovakov na slovaškem živeli Mažari za republiko in za edinstvo države.

Manifestacijski obhod se je pričel ob 9. dopoldne izpred muzeja. Na Vavlskem trgu je bila pripravljena velika tribuna za tuje goste. Sprevod je otvorilo 2000 jezdecov obojega spola v narodnih nošah, katerim je na čelu jahal poslanec Bradač. Na to je sledil izvrševalni odbor agrarne stranke z ministri, poslanci in vsi predstavniki stranke. Za njimi so korakale številne delegacije, med njimi prva jugoslovenska, na to močna skupina bolgarskih kmetov in kmetic, za njimi lužiški Srbi, ki so vzbujali po mestu splošno zanimanje in za temi močna skupina ruskih kmečkih emigrantov ter kmetov iz Podkarpatske Rusije. Med pestro sliko narodnih noš je bilo opaziti tudi številne kaftane in zelo mnogo duhovnikov, ki so korakali v skupinah raznih delegacij. V sprevodu so se nato vrstili kolonisti in kmetje iz pomembnih pokrajin, nakar so prišle na vrsto krasne skupine iz Slovaške, urejene po volilnih okrajih. Med njimi je bilo opaziti zelo mnogo Mažarov. Vsako okrajno skupino je vodila godba, ki jih je bilo v sprevodu skupaj 136. V sprevodu so nosili table z napisi in zastave, med katerimi so bile državne mnogo številnejše kot zelene zastave agrarne organizacije. Po vseh ulicah je

bilo nabito občinstva, ki je živahno pozdravljalo manifestante. Na obličju vseh udeležencev je bilo čitati, da so začudeni in veseli. Med navdušenimi »Nazdar«-klici je bilo slišati tudi mnogo vzklikov: »Ejlen Praga«. Mažari so korakali pod veliko tablo z napisom: Mažari radi ostanemo zvesti naši češkoslovaški republik! Zelo lepe so bile tudi skupine iz Tešina in iz Hlučina ter Opave. Za temi so se razvrstile vedno bolj zastopane organizacije iz Moravske in Češke. Tricetrt ure je trajalo, preden so se v sprevod vtrstili jezdec. Ves sprevod je trajal 3. ure. Delegacije iz okrajev Praga, Plzna in Budějovic niso mogle več priti na Hradčane, temveč so morale ostati na staromestnem trgu. Obhod se je vršil v največjem redu, razen neznatnega incidenta pri narodnem gledališču, kjer je nekdo vzkliknil »sovjetski Rusiji«. Pražani so ga takoj pretepili, policija pa ga je za 24 ur zaprla. Na Hradčanih so kmetje položili svečano prisego.

V dopoldanskih urah je odšla pod vodstvom poslanca Staneka posebna deputacija na Lano, da se pokloni v imenu kmečkega prebivalstva vse republike prezidentu Masaryku. Po pozdravnem nagovoru se je predsednik Masaryk zahvalil za poklonitev in spregovoril: »Vi ste voditelji številno najmočnejše politične stranke. Veseli me, da ste pripravili priznati svoje politično pravo in politične dolžnosti. Če apelirate name, vam lahko zagotovim, da bom nadaljeval delo, ki ga vršim od začetka republike, ali prav za prav že v bojih, ki so se vršili v inozemstvu za njeno ustanovitev. Pri tej priliki se spominjam prvega člana vaše stranke, njenega voditelja Antonina Švehla. Srečni smo, da imamo med seboj takega stvaritelja, sam pa sem hvaležen usodi, da je tak državnik bil tako dolgo na čelu vlade. Z zadoščenjem lahko rečem, da vsi državljani brez razlike strank in narodnosti želijo, da bi se čimprej vrnil na svoje mesto.« Nato je posebna deputacija odšla k ministrskemu predsedniku Švehlu, ki mu je izročila pozdrave z kongresa.

Boj v Romuniji še ni izvojevan

Vlada izjavlja, da ne bo odstopila in da ne bo prišlo do novih volitev, kmečka opozicija pa vztraja pri svojih sklepih

Bukarešta, 17. maja, g. Popoldne ob 4. je podal ministrski predsednik Bratianu v klubu liberalne stranke ekspozice o notranjepolitičnem položaju. Uvodoma je izjavil, da odgovarja s tem ekspozicijem na manifestacijo narodne kmečke stranke v Albi Juliji. Izjavil je dalje, da sta ga velik program, ki je prišel v zadnjih dneh na dnevni red in pa agitacija, ki jo je opaziti po vsej državi, prisilila, da pojasni sedanjí politični položaj. Povdaril je, da je dolžnost liberalne stranke, da nadaljuje s konsolidacijo države. Vlada mora izvesti zakonodajni načrt, ki si ga je izstavila. Navedel je dalje številne zakonske načrte, ki čakajo rešitve. Država potrebuje miru in konsolidiranja. Naznanil je tudi, da bo v kratkem sklical parlament, ki naj ratificira s stabilizacijo zvezane zakone, ker bo posojilo v najkrajšem času podpisano. Tudi to je eden izmed vzrokov, zaradi katerega vlada pod nikakim pogojem ne sme zapustiti svojega mesta. Za stabilizacijo države in valute je treba še mnogoletnega dela, ki bo postavilo državo tudi v gospodarskem oziru na zdravo podlago. Glede afere s princem Karlom je izjavil, da je ta zadeva definitivno rešena. Za državo je prava sreča, da se je Karol odrekel kraljevi kroni, kajti kaj bi se bilo zgodilo, če bi bil kot kralj podvzemal akcije, kakor se jih je sedaj lotil v Londonu.

Za ministrski predsednikom je čital notranji minister Duca okrožnico za vse pokrajinske organizacije. V tej okrožnici polemizira Bratianu z resolucijami, ki so bile sprejete na kongresu narodne kmečke stranke v Albi Juliji in pravi med drugim, da ti sklepi v splošnem ne pomenijo drugega kot da bi postavili namesto legalnega režima, ki ima svoj vpliv iz parlamenta in drugih ustavnih ustanov, nepotrpežljivo stranko, ki hoče na vsak način dobiti moč v svoje roke. To delo je nevarno in nedopustno. Okrožnica naglašava končno, da je dolžnost vlade, da pazi na to, da ne bodo splošne volilne pravice napačno tolmačile in da se javnost v bodoče ne sme razburjati.

Po prečitaniu te okrožnice je povzel zopet besedo ministrski predsednik Bratianu in kategorično izjavil, da vlada pod nobenim pogojem ne bo odstopila, in sicer predvsem zaradi tega ne, ker ni nobene dovolj pripravljene stranke, ki bi imela zaupanje, da bi lahko nadaljevala organizacijo in konsolidacijo države.

Bukarešta, 17. maja, g. Pred ekspozicijem ministrskega predsednika Bratianu je izjavil predsednik narodne kmečke stranke Julij Maniu, da bo brez ozira na to, kaj bo Bratianu izjavil, morala vlada odstopiti. Narodna kmečka stranka bo v tem pogledu popolnoma izvršila svojo dolžnost. Maniu je dostavil, da se je takrat, ko je sklical kongres v Albi Julijo, gotovo pripravil tudi na to, kaj mora storiti naslednjega dne. Zaradi tega bo njegova stranka nadaljevala svoje delo brez ozira na izjave vladnega šefa.

Bukarešta, 17. maja, g. V zadnjih dneh so bile razširjene govorice, da se bodo člani narodne kmečke stranke vrnili v parlament, da bi se udeleževali razprave o stabilizacijskem posojilu. Danes se oficijelno izve, da je ta vest neresnična. Narodna kmečka stranka se je končno veljavno umaknila iz parlamenta in se ne bo vrnila.

Princ Karol v Belgiji

Pariz, 17. maja, s. Romunski princ Karol je prispel popoldne v Calais in takoj odpotoval dalje v Ostende. Od tam bo potoval v Chateau d'Antens pri Namurju, kjer se bo nastanil v gradu kralja Leopolda II, ki je spremljen v hotel.

London, 17. maja, g. Princ Karol se je z avtomobilom grofa Jonesa pripeljal v Dover ter se je odpeljal proti Ostendu. V njegovem spremstvu sta bila dva gospe in dve dami, med njimi tudi ga. Lupeacu. Princ se je posrečilo, da se je izmuznil množici novinarjev, ki so čakali nanj. Neposredno pred odhodom je dal odpeljati v isti smeri velik avtomobil z zagrjevalnimi okni. Za tem avtomobilom je udrla cela vrsta avtomobilov z novinarji. Ko se je skrivnostni avtomobil ustavil v Londonu v Hydeparku, je izstopil iz njega neki princ prijatelj. Princ se je medtem nemoteno odpeljal.

Odhod čsl. parlamentarne delegacije v Jugoslavijo

Praga, 17. maja h. Zvečer ob 9. so odpotovali na posvetovanja češkoslovaške in jugoslovenske parlamentarne delegacije dr. Uhlir, dr. Kramář in jugoslovenski poslanik Branko Lazarević. Ostali člani delegacije odpotujejo jutri zvečer.

Avtonomistični proces v Colmarju

Berlin, 17. maja (be.) Na avtonomističnem procesu v Colmarju je prišlo do bučnih incidentov. Predsednik sodišča je odklonil intervencijo proti žalitvam nemškega naroda, nakar je pričelo navzoče občinstvo burno demonstrirati.

Mir in red v Italiji

Rim, 17. maja, o. Pri vasi Ponte Hoggiane pri Firenzi je komunist Della Maggiore, ki se je skrivaj vrnil iz Francije, napadel sinoči tajnika tamošnjega fašista in ga ustrelil. Ranil je obenem tudi nekakega drugega fašista, nakar je zbežal. Orožniki in militsniki ga zasledujejo. Gre očitno za čin političnega maščevanja.

Gospodarske konference Društva narodov

Zeneva, 17. maja. (10.) Na seji gospodarskega odbora Društva narodov so vsi angleški delegati, tako zastopniki kapitala kakor tudi zastopniki delavstva soglasno podarjali, da bo Anglija prisiljena, ako ne bodo druge države odpravile carinske ovire v mednarodni trgovini, povišati carinske tarife in zaščititi angleško trgovino proti uvozu gotovoga blaga iz inozemstva. Znani zagovornik proste trgovine Rayton je govoril v istem smislu. Govornik je izjavil, da bi bil hud udarec svetovni trgovini, ako bi bila Anglija prisiljena, da uveljavi protekcionistično smer. Toda angleško javno mnenje je zelo vznemirjeno, ker čuti kvarne posledice nizkih carinskih tarif. Jasno je, da morajo države, ki imajo nizke tarife, postati vznemirjene zaradi visokih tarif svojih sosedov. Zato mora posvetovalni gospodarski odbor Društva narodov odpraviti vse ovire, ki dušijo svetovno trgovino. Govornik je nadalje povdarjal, da bi bilo dobro, ako bi se interesirane države sporazumele v tem važnem vprašanju in se zavezale, da bodo vodile bolj liberalno gospodarsko politiko. Danes delujejo delegati v treh podoborih. Premogovnemu odboru predseduje Louchere. Sladkornemu odboru predseduje Alal Chatterjee. Razen tega je bil imenovan podobor za splošne zadeve, kojemu predseduje Theunis.

Neutemeljeno razburjenje v Berlinu

Berlin, 17. maja. (be.) Zdravstveno stanje edr. Stresemanna je nespremenjeno. Državni kancelar je izrekel na ministrskem svetu željo, da bi bolnik kmalu ozdravel. Interes za zdravstveno stanje dr. Stresemanna je v inozemstvu še vedno živahno. Ameriški, angleški in francoski poslanci so se informirali osebno o zdravstvenem stanju dr. Stresemanna.

Berlin, 17. maja, g. V zvezi z boleznijo zunanjega ministra dr. Stresemanna je izzvalo med prebivalstvom veliko razburjenje, ko je na poslopu zunanjega urada zaplatala žalna zastava. Razburjenje se je šele poleglo, ko se je izvedelo, da je zastava razobešena zaradi smrti portugalskega poslanika v Berlinu. Posebno je bilo razburjenje občinstvo v gledališču, kjer so krožile govorice, da je dr. Stresemann umrl.

Berlin, 17. maja. (be.) Portugalski poslanik Freitas je umrl v tujakšnji bolnici na posledicah operacije.

Ženitvene avanture Ahmeda bega Zogu

Pariz, 16. maja, h. Neki francoski list prinaša zanimive vesti o ženitvi predsednika albanske republike Ahmeda bega Zogu, ki je bil dal časa zaročen z eno izmed najpremožnejših domačink, hčerjo ministrskega predsednika Ševke. Zaročje je razdril, ko je postal Mussolinijev prijatelj in si je zaradi tega prijateljske obetali boljše nevesto. Njegov ponos je šel tako daleč, da je mislil že na ženitev s kako italijansko princezino, česar pa Mussolini ni mogel izvesti. Ko mu je dal po daljšem odlašanju razumeti, da to ni izvedljivo, mu je predlagal hčer egiptskega kralja Fuada, kar je Ahmed beg Zogu sprejel z velikim veseljem. Sedaj se izve, da se tudi ta njegov poizkus ne bo uresničil.

Polet »Italie«

Berlin, 17. maja, g. Ob 7. zvečer so ujeli brezžično brzojalko z »Italie«, ki pravi, da je dosegla ob tem času 80 stopinj severne širine in 91 stopinj vzhodne dolžine. Zrakoplov plove s slabim razgledom nad morjem brez ledu. Boriti se mora z močnimi protivetrotvi, ki zelo zmanjšujejo njegovo hitrost.

Nenavaden vulkanski pojav

Rim, 17. maja, g. Na bregovih Vezuva opazujejo te dni nenavaden vulkanski pojav. Ker se je zrušil v žrelu neki vulkanski stožec, so se dvignili iz žrela gosti vulkanski dimi, ki jih je južni veter potisnil navzdol po bregovih. Učinek teh strupenih plinov je bil strašen. Umrlci so vse sadno dreve ter vinograde po okoliščih.

Milijonska tatvina

Pariz, 17. maja. (pa.) Ukradena je bila biserna ovratnica, vredna 6 milijonov frankov. Za najdenje je razpisana nagrada enega milijona frankov, ki je bila položena pri policijskem ravnanstvu.

Aretacija trgovcev z dekleti

Varšava, 17. maja, g. Na neki poljski obmejni postaji so razkrinkali tolpo trgovcev z dekleti v trenutku, ko so skušali spraviti večje število deklet v starosti od 14 do 17 let v Avversu. Poljska je pri tem aretirala dolgo iskanega trgovca s človeškim blagom Sperlinga.

Ciganska bitka na Poljskem

Varšava, 17. maja, g. V okraju Bielice je prišlo v vasi Komorovice do prave bitke med ciganskim tolpo in vaščani. Člani so izropali nekaj hiš, nakar so jih kmotje napadli z vilkami in drugim orožjem. 30 kmetov je bilo težko ranjenih. Iz sosednje vasi je bilo povzeto orožništvo, ki se mu je posrečilo aretirati nekaj ciganzov. Voditelji tolpe so ušli.

Zaplenjeni ruski filmi v Angliji

London, 17. maja, g. Na letališču v Croydonu so zaplenili dva zaboja, ki jih je neko nemško letalo pripeljalo tjakaj. V zavoju so ruski filmi, ki so bili namenjeni za zvezo prijateljev Rusije. Filme so proučil Hom office.

Nastop naših novih poslancev

Beograd, 17. maja, p. Iz Buenos Aires poročajo, da je novi jugoslovenski poslanik dr. Grli-sogno izročil svoja pooblastila pisma predsedniku argentinske republike Alvearju. Ob tej priliki so bili izrečeni prisrčni govori.

Beograd, 17. maja, p. Iz Varšave poročajo, da je danes novi jugoslovenski poslanik Jovo Milanković izročil predsedniku republike svoja pooblastila pisma in ob tej priliki položil tudi venec na grob poljskega neznanega junaka.

Novi most v Novem Sadu

Beograd, 17. maja, p. Dne 20. t. m. bo na svečan način odprt novi most preko Dunava v Novem Sadu. Vlado bodo zastopali pri otvoritvi prometni minister general Milosavljević, poljedelski minister dr. Stanković in minister javnih del dr. Vlada Andrić.

Za naše rudarje v Nemčiji

Beograd, 17. maja, p. V najkrajšem času bo znanje ministrstvo stopilo v zaključna pogajanja z Nemčijo v svrhu zaključitve konvencije za zaščito naših rudarjev, zlasti pa starih rentnikov, na podlagi recipročnega načela.

Konferenca o spalnih in jedilnih vagonih

Beograd, 17. maja, p. Generalni direktor državnih železnice Otunčić je odpotoval danes v Carigrad, da se udeležijo mednarodne konference o prometu s spalnimi in jedilnimi vagoni.

Korupcijska afera pri železnici

Beograd, 17. maja, p. Na prihodnji seji Narodne skupščine se bo vršila debata o predlogu resolucije poslanca dr. Milana Kostića glede batajniške železniške afere. V centralnem skladišču v Batajnici je namreč, kakor navaja predlog dr. Kostića, izginilo za 4 milijone dinarjev blaga. V Zemunu so sedaj aretirali zaradi te afere obdolženega Ivana Štefanića, ki je priznal svojo krivdo ter tudi izdal svoje skrivnice. O zadevi se vodi že preiskava. Posl. dr. Milan Kostić je podzlel potrebne korake, da bi se zadeva ne potlačila, ker se domneva, da so prizadeti tudi neki strankarski agitatorji.

Vročekrvna mladina v Dubrovniku

Dubrovnik, 17. maja, p. Sinoči je došlo v restavraciji »Ocean« do spopada med dvema skupinama omladincev. Ker je godba svirala mađarski čardaš, je skupina Orjunašev proti temu protestirala. Pri tej priliki se je Orjunaš Krnajić nepovoljno izrazil o nekih prisotnih Slovincih. Nato je reagiral Slovenec Treven s svojimi tovariši in je prišlo do pretepa, v katerem se je nahajal bivši minister dr. Laza Marković s svojimi prijatelji, čim pa je došlo do pretepa, je hitro odšel iz restavracije.

Ljubljanski velesejem in beograjska vinska razstava

Novo poglavje iz žalostne povesti o dvojni meri kleroradikalnega hegemonističnega režima

Pozivajoč se na novi pravilnik o voznih odtajavah, je minister prometa letos odklonil ljubljanskemu (in tudi zagrebškemu) velesejmu 50% vozne odtaje ter pristal le na znižanje voznih cen za 25%. S tem ukrepom je prizadejal naši najvažnejši gospodarsko-propagandistični prireditvi težak udar. Kar sram je človeka, ko mora konstatirati, da n. pr. sosedna Avstrija in Italija v tem pogledu bolj podpirata ljubljanski velesejem nego lastna domovina: za vožnjo na velesejmu v Ljubljano dajejo namreč italijanske in avstrijske železnice 50% popust, docim so jugoslovenske železnice pristale samo na 25%. Zato pa Jugoslavija da n. pr. za velesejem v Gradcu na svojih progah 50%, kakor da bi hotela reči jugoslovenskemu trgovcu in obrtniku: kaj se boš vozil v Ljubljano — pelji se raje v Gradec! Situacija je torej tragikomična, če bi ne bila tako sramotna!

A to je šele ena plat zadeve. Vukičevićev režim bi ne bil sebi zvest, ako bi tudi tu ne imel dvojne mere: eno za prečane, drugo za svoje kraje. Za Ljubljano in Zagreb ne dovoljuje »pravilnik« večjega popusta nego 25%, a ko je pred par tedni bila v Beogradu vinska razstava (katere važnosti ne zamikamo, ki pa se vendar v nobenem pogledu ne more meriti s pomenom našega velesejma, ki nota bene vsebuje tudi vinske raztave), je isto ministrstvo smatralo za po-

sebi umevno, da dovoli posetnikom 50% popust pri voznih cenah. Za skromno razstavo v Skoplju pa je celo našla možnost 75% popusta! Rekli so, da je bilo to že dovoljeno »popreje«, akoravno sta se n. pr. beograjska vinska poskušnja in avtomobilska razstava zagrebškega velesejma vršili druga za drugo. Prva je dobila 50% druga pa 25 odstotkov.

Ljubljanski velesejem se je v ponovnih predstavah obračal na ministrstvo — vse je bilo zaman. Poslanca dr. Žerjav in dr. Kramer sta podvzela opetovano energične korake pri ministru trgovine, katerega sta opozarjala na njegovo proketo dolžnost. Slišati sta morala razne izgovore, ki jih je škoda navajati, ker so vsi prazni. Minister dr. Spaho je končno obljubil, da bo stvar pokrenil v ministrskem svetu in zahteval, da se krivica popravi. Toda ali se je kaj storilo, o tem ni izvedeti ničesar — g. dr. Spaho, ki ima sedaj dvojne bremen — trgovski in finančni resor — na svojih ramah, se solniti v Dubrovniku, da ga preobliča poslov ne podere na tla.

SLS pa je za vsa ta vprašanja gluha in ima tudi tako malo veljave v vladi, da očitno ničesar doseči ne more. Njej so dali pravico, da preganja slovenske napredne uradnike in s tem mora biti zadovoljna. Režim, ki mu naši klerikalci tako lepo služijo, pa mirno koraka od škandala do škandala in potem začudeno in ogorčeno protestira proti prečanski fronti.

Pravilnik k stanovanjskemu zakonu

Minister za socialno politiko je izdal na podlagi čl. 9. zakona o izpremembah in dopolnitvah stanovanjskih zakonov z dne 15. maja 1925, 23. oktobra 1926 in 29. oktobra 1927. pravilnik, ki določa:

K čl. 2.

Pod člani družine se razumejo sorodniki po krvi, ne glede na stopnjo sorodstva ali po svaštvo, po zakonu (sorodniki med ženo in ženinimi krvnimi sorodniki, ali med ženo in moževimi krvnimi sorodniki) do vseh tega tretjega kolena, adoptirani otroci, kakor tudi rejenci.

»Dve osebi« iz točke 3. se razumeva vezani po preli označenem sorodstvu.

O sporu, ali je kak prostor soba ali ne, odloča sodnik.

K čl. 3.

Število prebivalcev katerega kraja se računa po uradni publikaciji »Prehodni rezultati popisa prebivalstva z dne 31. januarja 1921« iz izjemo mesta Subotice, ki šteje po definitivnih rezultatih 90.961 prebivalcev. — Vse podatke o prebivalstvu bo dajala oblastvna v primeru potrebe direktorja državne statistike v Beogradu.

Od 1. maja 1928. plačajo vsi najemniki v vseh krajih najemnine 10-krat, odnosno 12-krat večjo od predvojnne, čeprav smatrajo, da je njihovo stanovanje nehižijensko. V mestih z več kakor 50.000 prebivalci, je v primeru, ako pristojna oblastvna proglasilo na zahtevo dolničnega najemnika, da je stanovanje nehižijensko, od prvega dne prihodnjega meseca višina zakupnine po tem aktu ona, ki jo je najemnik plačal aprila 1928; ako pa bo hišni lastnik dovedel stanovanje v pravilno stanje, se od prvega dne prihodnjega meseca po tem aktu računa višina zakupnine po 10- odnosno 12-krat. Oglej čl. 6. stanovanjskega zakona.)

V zakupno ceno ne spadajo: vodarina, spravljanje smeti, čiščenje ulice, greznice in dimnika. To se plačuje posebej, ako ni izrecno drugače urejeno z lastnikom.

Takša za čiščenje stranišč pada na breme lastnika.

Ako lastnik noče sprejeti najemnine, bodisi iz tega ali onega razloga, je treba najemninu deponirati pri pristojnem sodišču in sicer v roku, določenem za polaganje najemnine.

Deponirane vsote pri pristojnem prvostopnem odnosno kotarskem ali sreskem sodišču se smatrajo do uveljavljanja tega pravilnika kot v redu deponirane.

K čl. 4.

Za najemnike, katerim stanovanje ni odpovedano v smislu čl. 4. sedanjega zakona o stanovanjih, se od 1. maja 1928. odpoved vrši po določbah državljankega zakona.

V primeru, da je prejel nastal spor med hišnim lastnikom in najemnikom glede izselitve po določbah dosedanjih stanovanjskih zakonov, se mora izselitev najemnika, ki izpusti zaščito po določbah sedanjih stanovanjskih zakonov, izvršiti v označenih rokih (čl. 4. tega zakona) ne glede na obstojočo spora.

K čl. 6.

Komisija za ugotavljanje, ali stanovanje odgovarja splošnim gradbenim in najvažnejšim higijenskim pozmojem, odnosno, ali je stanovanje dovedeno v pravo stanje, obstoji iz treh članov: iz občinskega zdravniškega, občinskega gradbenega inženjerja in občinskega odbornika. V primeru, da občina nima zdravniške in inženjerja, pridejo na njihovo mesto samoupravni, a v omenikanih teh državni ali privratni.

Honorar članov komisije plača oseba, ki zahteva ugotovitev katerekoli fakta čl. 6. stanovanjskega zakona.

K čl. 7.

Vse instance, ki so bile doslej pristojne za reševanje stanovanjskih sporov, pa je sedaj njihova pristojnost odpadla, imajo v roku 15 dni od objave tega pravilnika vse predmete, o katerih odločitev ni bila izdana, poslati pristojnim instancam.

Na račun glob plačanih denar se pošlje Državni hipotekarni banki v korist fonda za gradbo malih stanovanj. Za primer, da se odklopi kazni uniči, izda odklop o povračilu kazni ministrstvu za socialno politiko na zahtevo zainteresiranih oseb. Zahtevi mora biti priložen tudi izvršni odklop pristojnega sodišča.

Plačilo denarne kazni sprejemajo na ozemlju Srbije in Črne gore pristojna krajevna policijska oblastva, ko za to dobe

reden poziv od rednega sodišča; v ostalih krajih države sprejemajo oblačilo okrajna sodišča.

Kakor okrajna sodišča tako tudi policijska oblastva dostavljajo kot izvršni organi vplačani denar neposredno Državni hipotekarni banki kot prispevek v korist fonda za gradbo malih stanovanj in imajo o tem obvestiti tudi pristojno sodišče, ki je poslalo poziv.

K čl. 8.

V primerih, označenih v členu 2. in pod a), b) in c) čl. 10. stanovanjskega zakona z dne 15. maja 1925. je rok za izselitev najemnika mesec dni: pod d), e), f) in g) čl. 10. istega zakona 15 dni, računaloč te roke od dneva, ko je rešenje o odpovedi postalo izvršljivo.

Najemnik deponira zakupni procent, ki pripada lastniku in ga ta noče sprejeti, pri pristojnem občinskem sodišču.

Otvoritev nove telefonske in avtomobilske zveze v Prekmurju

Murska Sobota, 16. maja

Včeraj je bila na svečan način otvorjena nova direktna telefonska proga Maribor - Murska Sobota-Rogaševci. Telefonske centrale, ki so priključene na novo progno, se nahajajo v Bodoncih, Gornji Lendavi in Rogaševcih. Nova zveza ni samo za novo priključene kraje največje važnosti, temveč bo silno olajšala tudi promet med Mursko Soboto in Mariborom, za katerega že davno ni več zadostovala dosedanja proga, ki je bila preobremenjena. Na sedežu telefonskih central so se ustanovile sedaj tudi brozjavne postaje in je tako izpolnjena davna želja vsega prebivalstva.

Včeraj je bila istočasno s telefonsko progno otvorena tudi avtomobilska poštva zveza med Mursko Soboto in Rogaševci z vmesnimi postajami Rankovci, Gederovci, Cankova in Pertoča. Poštni omnibus bo odhajal iz Rogaševcev ob 6. zjutraj in prihajal v Mursko Sobotu ob 8. vracal se bo iz Murske Sobotu v Rogaševce ob 4. popoldne.

Slovesne otvoritve nove telefonske in avtomobilske poštne zveze se je v spremstvu nekaterih direktorskih uradnikov udeležil osebno direktor pošte in brzojava dr. Gregorič iz Ljubljane. Ogledal si je novi vod od Maribora do Murske Sobotu in takoj po prihodu posetil tukajšnji poštni urad, kjer ga je pozdravil g. upravitelj Čuš in mu predstavil pošto osebo. Po ogledu novih poštinih prostorov se je g. direktor prav po vrhu izrazil o njihovi ureditvi. Zvečer se je vršil banket, katerega stala priredila na čast poštne direktorja občina in trgovski gremij. Nazdravila sta mu načelnik gremija g. Franc Čeh in župan g. Josip Benko.

Zjutraj 15. maja se je slovesno otvorila telefonska zveza in avtomobilski poštni promet. Prebivalstvo občin je z navdušenjem sprejemalo udeležence. Povsod jih je pričakovala šolska mladina s šopki, župani z občinskimi zastopniki, duhovščina in učitelstvo. V Cankovi so jih sprejeli z godbo, v Bodoncih jih je pozdravil župnik Sitar, v Gornji Lendavi g. dr. Gregorc, v Rogaševcih pa jih je v imenu 14. občin v navzočnosti šolske mladine pozdravil tamonjski šolski upravitelj g. Cerni, ki je v svojem krasnem govoru naglašal veliki gospodarski in kulturni pomen novih pridobitev za te kraje Prekmurja. Zahvalil se mu je g. direktor, ki je povdaril, da je vedno z budnim očesom pazil na razmere v Prekmurju in obljubil, da si bo vedno prizadeval po možnosti uestreči vsem željam prekmurskega prebivalstva. Nato se je vršil lepo aranziran banket v gostilni pri Rafelju, kjer so ostali gostje do 4. popoldne, nakar so se vrnili z avtomobilom nazaj v Mursko Sobotu. Odtod se je g. direktor vrnil preko Ljutomerja v Maribor.

Domače vesti

* Minister Radović v Zagrebu. Kakor javljajo iz Beograda, je minister za socialno politiko Čeda Radović odpotoval včeraj na inspekcijo v Zagreb. Minister bo pregledal v Zagrebu vse institucije socialne politike, osrednji okrožni urad za zavarovanje delavcev ter sanatorija na Brestovcu in v Klenovniku.

* Izpremembe v državni službi. Ravnatelj gimnazije v Požegi Vinko Marinko je po službeni potrebi premeščen na gimnazijo v Kruševcu. V veterinarski službi sta premeščena: okrajni veterinar Filip Pahor iz Kranja v Ub pri Valjevu, veterinar Vinko Bedenk iz Kladova v Kranju.

* Predsedniki komisij za zrelostne izpite. Minister prosvete je za letošnje izpite zrelosti na naših srednjih šolah določil naslednje predsednike: v Ljubljani na I. državni gimnaziji g. dr. Stanko Beuk, bivši prosvetni šef za Slovenijo, na II. drž. gimnaziji g. Fran Novak, gimn. ravnatelj v p., na III. drž. gimnaziji vsoč. prof. dr. Nikola Radojič, na realni psoč. p. dr. Alojz Tavčar, vsi v Ljubljani in na ženski realni gimnaziji g. dr. Vidman, profesor višje pedagoške šole v Zagrebu, na gimnaziji v Mariboru g. dr. Adolf Pečovnik, oblastni prosvetni inšpektor v Mariboru v Kočevju pa g. Leopold Poljanec, oblastni prosvetni inšpektor v p. v Mariboru. Imena ostalih predsednikov še niso znana.

* Jugoslovensko-bolgarsko prijateljstvo. Kakor doznajmo »Narodni Listy«, pridele bolgarski in jugoslovenski visokošolci v Pragi skupen koncert v prid žrtvam potresa v Bolgariji.

* V pozdrav Otomu Zupančiču ob prihodu v Zagreb je napisal pesnik Dragutin Domjančič v »Novosti«. naslednje besede: »Najdražem pjesniku bratskog naroda. Njemu, tom najvećem umjetniku slatkog i zvonočnog slovenskog jezika. Njemu, kom svaka več riječ je pjesma, a u njoj duša i srce naroda. Slavnom Otomu Zupančiču komu je zahvalna bila Ljubljana s čitavim ođanim slovenskim narodom pedeset lieta života već slavlja. Sada, kad k braći u Zagreb je došao, slobodni, kraljevski, bijeli naš Zagreb, koji je ponos i srce Hrvata, kljče svom najbližem bratu Slovencu: Dobro nam došao, pjesniče, zdravo!

* Splitska Orjuna na Principovem grobu. Splitska Orjuna je sklenila, da bo 26. t. m. ob priliki obletnice sarajevske atentata priredila poklonstveni izlet splitskih načtonalstov na Principov grob.

* Trasiranje jadranske železniške proge. V Kotor je te dni prispela komisija za trasiranje jadranske železniške proge na odseku Kotor-Budva-Podgorica. Z deli bodo pričeli že ta teden.

* Pomanjkanje železniških vozov 2. razr. Prešli smo: Z nastopanjem toplejših dni se tujski promet vedno bolj živahno razvija. Vedno več tujece prihaja iz inozemstva v našo državo, ki se po večini poslužujejo 2. razreda potniškega ali brzega vlaka. Prihajajo pa pritožbe, da so vozovi 2. razreda prenatrpani ter se večkrat zgodijo, da se mora potnik s karto 2. razreda voziti v 3. razredu ali pa stati na hodniku, ker ni prostora v 2. razredu. Pač pa so oddelki 1. razreda vedno prazni, le tu in tam se v njem pelje kakšen višji železniški uradnik. Prostor 1. razreda zavzemajo polovico celega voza in se torej pol voza zaradi nezasedbe prevaža brez vsake potrebe in koristi. Svetujemo, da se del 1. razreda spremeni v 2. razred in bi naj bili pri vsakem pulmanovem vozu le eden celi, ali dva polovična oddelka 1. razreda. S pomnožitvijo prostorov 2. razreda se bo potnikom nudila večja udobnost potovanja, do katere so zaradi visokih tarif itak upravičeni. Ker je tudi Nemčija na svojih železnicah domala odpravila 1. razred, priporočamo naši železniški upravi, da tudi ona ukrene potrebno za odpravo vozov 1. razreda.

* Lepi uspehi v orožniški šoli. Dne 11. in 12. t. m. so polagali izpit golenci 25. tečaja žand. šole 8. žand. puka v Ljubljani. Izmed teh so položili izpit z odličnim uspehom naslednji orožniki: Rudolf Milinarič, Lovrenc Steinberger, Alojz Romšak, Mihael Osterman, Andrej Ancejl, Lovrenc Jereb, Valentin Ravšelj, Josip Cehner, Franc Lah, Janez Pernuš, Janez Cerovšek, Fran Oblik, Martin Pekošk, Franc Süssinger, Mihael Ogorčec, Alojz Redek, Alojz Kastinger, Tomaž Bergant, Matej Mlakar in Janez Leskovar. Čestitamo!

* Protest učiteljic proti odredbi o njihovi moztvili. Ob priliki načrta novega zakona o osnovnih šolah, ki določa, da se učiteljice smejo poročiti le z učitelji, ker bi sicer izgubile svojo službo, so se učiteljice splitskega okraja zbrale predvčerajšnjim na skupščino, na kateri so ostro kritizirale namero prosv. ministrstva. Soglasno je bil sprejet sklep, da se ne bodo pokoravale določil tega zakona.

* Trafikanti zahtevajo višje odstotke. V sredo se je vrnila iz Beograda deputacija trafikantov, ki je posetila pomočnika finančnega ministra Letića ter mu izročila svojo spomenko za zvišanje odstotkov za prodano monopolne tobačne izdelke. Deputacija je zahtevala, da se odstotek od 4% zviša na 8%.

* Nevarnost poplave minula. Iz Vinkovcev javljajo, da je vodostaj Save predvčerajšnjim začel padati. Pri Jasenovcu je padla Sava za 12 cm, pri Samcu za 5 cm in pri Rači, kjer je bila nevarnost največja, za 12 cm. Tudi pri Mitrovici je Sava začela padati. Le pri Kupinovu še polagoma narašča. Polagoma pada tudi Drina. Predvčerajšnjim je bilo sicer še ves dan oblačno, a deževalo ni več.

* Nepričakovano konec sodne obravnave. Pred okrožnim sodiščem v Splitu se je minulo sredo vršila obravnava proti 32 letnemu Josipu Jeraju iz Rečice v Savinski dolini, ki je bil obtožen, da je od leta 1926 dalje zagrešil številne goljufije v Ljubljani, Zagrebu, Brodu, Sarajevu, po Primorju in

Dalmaciji. Predstavljal se je svojim žrtvam kot industrijalec, lesni veletrgovec ter jim obljubljal mnogo zaslužka s posli, katere jim je predlagal. Pri tem je nastopal s tako si-gurnostjo, da so mu vsi verjeli. K obravnavi je prišlo petnajst njegovih žrtv, ki so ob smehu in veselosti sodnikov, občinstva in celo obtoženca samega pripovedovale, kako jih je namišljeni industrijalec »nabarbal«. Glede na njegov izredni humor so mu celo oškodovanci oprostili njegove grehe. Sodišče ga je kljub temu obsodilo na deset mesecev ječe.

* L. N. Tolstoj. Ana Karenina. Roman. Preložil Vladimir Levstik. Ljubljana 1928. Komisijska založba Zvezne knjigarnice. 1087 strani. 2 zvezka v izvorni črni ali višnjevi platneni vezavi. Cena v kartonu 250 Din, po pošti 260 Din. Ana Karenina, nespori višek umetnosti velikega ruskega pisca, je obenem eno izmed najsprednjih vedeled svetovnega pripovedništva; ena tistih knjig, ki jih moraš čitati, da lahko govoriš o svoji leposlovni naobrazbi. A ne glede na oblikovno dovršenost, ki ga niti Tolstoj sam ni več prekosil, je ta roman skoro univerzalen v svoji notranji pomembnosti. Prvič kot široka, vseobsežna panorama življenja in duševnosti bivše Rusije v drugi polovici minulega stoletja — dvakrat važna zato, ker izpopolnjuje in popravljata deloma patološko pobarvano prikazovanje drugega največjega ruskega genija F. M. Dostojevskega. In drugič: kateri novodobni roman bi se mogel primerjati z »Ana Karenino« glede na svojo obsežnost vsebin? Kateri je do-sega z bogastvom filozofskih, nabožnih, moralnih in socialnih idej? In da govorimo o glavni temi: kje drugje so tako mojstrsko, tako fanatično resnicoljubno in tako presunljivo osvetljeni vsi najgloblji in najintimnejši problemi ljubezni in zakona? Iz vseh teh razlogov je »Ana Karenina« branje, ki pomeni za vsakogar nepozaben, pretresljiv in v svoji rodovitnosti kar brezprimeren notranji doživljaj. Založnik si je pridobil nemajhno zaslug s tem, da nam ob stoletnici pisateljevega rojstva ponuja to mojstrovino v popolnem, gladko tekočem prevodu, obenem pa v krasni izvorni opremi, ki bo vsakemu očesu v radost in vsaki knjižnici v kras. Za to opremo in ta ogromni obseg — dva zvezka z malone enajst sto stranmi! — je cena kljub visoki številki jako zmerna.

* »Ana Karenina« se dobiva in naroča po originalni ceni tudi v »Tiskovni zadruzi«, Ljubljana, Prešernova ulica 54

* Smrtina nesreča v mlinu. Posestnik Nikola Čunjkio iz Zdenec je prošli ponedeljek, v družbi svojega sina Vida peljal pet vreč žita v Hodkov mlin v Rgonah ob Sotli. Oba sta čakala, da mlinar opravi svoje delo. Nenadoma se je razletel mlinski kamen. Posamezni kosi so zadeli vse v mlinu navzoče. Čunjkio je kos kamna s tako silo zadel v glavo, da se je mrtev zgrudil na tla. Čunjkiovin sin in mlinar sta bila nevarno poškodovana.

* Samomur reducirane tipkarice. Dvaintrideset let stara Anita Žafra in bila par let nameščena v Beogradu, lansko jesen pa je prišla v Zagreb, kjer je bila doli časa brez zaslužka in se je zadolžila. Ko je končno dobila službo kot tipkarica pri oblastnem odboru, je šel velik del njene plače na dolge. Slabe materialne okolnosti so močno vplivale na njeno duševno razpoloženje in ko je po par mesecih bila še reducirana, je dozoriel njen sklep, da napravi konec svoje-mu življenju. V stanovanju neke svoje prijateljice si je predvčerajšnjim pogrnala krogo v glavo. V nezavestnem stanju je bila prepeljana v Zakladno bolnico. Po mnenju zdravnikov je njeno stanje brezupno.

* Podružnica SPD v Novem mestu ima svoj redni letni občni zbor dne 23. t. m. v Sokolskem domu v Novem mestu z običajnim dnevnim redom. Odbor vabi vse člane in druge prijatelje narave k obilni udeležbi. — Odbor. 957

* Zadržnikom »Učiteljske tiskarne«, ki so poslali za zadnji občni zbor pooblastila sporočamo, ker so prejeli te dni od gotove strani neko netočno poročilo, da dobe v par dneh v zedavi občnega zbora in nastalega položaja točne informacije. — Germeck.

* Kako se odkrižas neprestanega zaprtja. Način je siguran in lahek. Devdeset odstotkov ljudi trpi na rednem odvajanju in neredni prebavi, na prekomerni kislini v želodcu, težki sapi in kolcanju. Vsi ti si lahko takoj olajšajo bolečine, ako vzamejo po vsaki jedi eno malo žlico praška MAGNA v pol čaše vode. Prašek MAGNA takoj nevtralizira preveč kisline, preprečava nepravilno razkranje hrane in ustvarjanje plinov, pomirja in zdravi vneto membrano želodca in tako popravlja brez bolečin prebavo. Kupite že danes 1 omo praška MAGNA pri svojem lekarnarju in ga vzemite po navodilu, ki je priloženo vsakemu omotu, in Vaša prebava bo normalna. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. 1 omo s točnim navodilom 4 Din. Kier ni lekarnar, naročite po pošti na naslov: Laboratorij ALGA, Sušak. Za 2 omota MAGNA priložite pismo 10 Din.

* Pri železniških težkočah, slabem teku, tresenju v udih, doseže uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice pri vsaki starosti in spolu hipno ožvilenje prebavljalnih organov. Zdravniška sporočila iz tropičnih de-že hvalijo vodo »Franz-Josef« kot izborno sredstvo proti grži kakor tudi železniškim boleznim. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* Obteledne obleke harva v različnih barvah in obliki tovarna Jos Reich.

* Pri železniških težkočah, slabem teku, tresenju v udih, doseže uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice pri vsaki starosti in spolu hipno ožvilenje prebavljalnih organov. Zdravniška sporočila iz tropičnih de-že hvalijo vodo »Franz-Josef« kot izborno sredstvo proti grži kakor tudi železniškim boleznim. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* Obteledne obleke harva v različnih barvah in obliki tovarna Jos Reich.

Požar na vzhodu
Rumena nevarnost
 V boju s kitajskimi uporniki. Bitka pri Hankau. Vihar in hubezen na Južnem morju.
Pride v kino »DVOR«.

Velikanski uspehi — Najbolji film sezije!
 Aleksandra Dumasa ml. nesmrtno delo

Dama s kamelijami

Slavni Fred Niblo je ustvaril nepozabnega »Ben Hurja«, a danes nepozabno »Dama s kamelijami«. — Hitite, da ne zamudite si ogledati!!

Se danes ob 4., 7/8., 9/8. in 11/10.

Tel. 2730 Kino »Dvor«

Iz Ljubljane

u— Ljubljanskemu občinstvu. Drevi bo prvo oficijelno gostovanje zagrebške drame in je dolžnost vse ljubljanske gledališke publike, da poseti gledališče in počasti s svojo navzočnostjo zagrebške umetnike. Predprodaja vstopnic se vrši pri dnevnih blagajni. Predstava sama pa za red C.

u— Koncert Jugoslovenske lire v Ljubljani. Drevi ob 20. uri se bo vršil v Unionu zborovski in tamburaški koncert Jugoslovenske lire iz Novega Sada. Na sporedu je zastopan velik del jugoslovenskih avtorjev. Spored obsega moške in tamburaške zборе. Jugoslovenska lira je bila ustanovljena v Novem Sadu z namenom, da propagira v tujini jugoslovensko glasbo. Zbor moramo smatrati kot poklicni zbor, ki je bil nalašč v ta namen sestavljen. To velja za pevski kakor tudi tamburaški zbor. »Jugoslovenska lira« je na poti skozi Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo v Ameriko. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

u— Pri delu si je zlomil nogo. Na raznih novih stavbah včeraj kljub prazniku niso počivali, kakor tudi ne pri popravljanju stavbe na Thalerjevem dvorišču na Glinah. Med drugimi je bil tamkaj zaposlen tudi zidarski delavec Mihael Kosem. Ta je popoldne okrog 16. stopal z zidarskega odra, pri čemer pa mu je na mokri posvetni deski spodrsnilo. Mož je nenadoma zgubil ravnotežje ter zgrmel precej visoko na tla, pri čemer si je zlomil desno nogo. Ponesrečenca so odpeljali z rešilnim avtom v splošno bolnico.

Jubilej škofa dr. Jegliča

Ljubljana, 17. maja. Danes dopoldne se je vršila povodom tridesetletnice ustoličenja škofa dr. Jegliča v stolnici slovesna božja služba. Že tokom včerajšnjega dne so prispeli v Ljubljano papeški nuncij Pelegrinetti, krški škof dr. Srebrnič, zagrebški nadškof dr. Bauer ter krizevski grško-katoliški škof dr. Njardaj. Kerkež je bila povodom pontifikalne maše slovesno razsvetljena in okrašena, ravno tako tudi vsi cerkveni vhodi. Cerkveni slavnosti so prisostvovali predstavniki civilnih in voj. oblasti z velikim županom dr. Vodopivec in divizijskim generalom Nedidem na čelu. Slavnostni govor je imel škof dr. Srebrnič. Po cerkveni slovesnosti je škof dr. Jeglič sprejel v škofijski palači deputacije, ki so mu čestitale k jubileju, nato pa se je vršil v veliki dvorani škofijske palače banket, ki so se ga poleg zunanjih cerkvenih dostojanstvenikov udeležili tudi predstavniki ljubljanskih civilnih, vojaških in cerkvenih institucij.

Zvečer ob 8. se je vršila v Unionu akademija z govori in s pevskim nastopi glasbenega društva »Ljubljane«.

SVILA

prekrasni najmodernejši vzorci za spomladanske obleke po nizkih cenah
 P. MAGDČ. LJUBLJANA.
 Oglejte si izložbe. 123

Iz Maribora

a— Stavka splavarjev. Pri nas gotovo kot prvi v svoji stroki so posegli splavarji iz Brezna, St. Lovrenca, Sv. Ožbovta in iz Dupleka po bojnem sredstvu v sporih zaradi mezd in zaslug po stavki. V Mariboru so se, kakor smo že poročali, organizirali zgornji in spodnji splavarji. Imenujejo se tako, ker vozijo eni po Dravi nad Mariborom, drugi pa pod Mariborom ali od Maribora dalje. Ker so razni lesni prekupec žužili običajni zaslužek krmanjšev (vodje splavov in krmarji), je splavarska organizacija stopila v stavko. Lesni trgovci pravijo, da je prevoz s splavi itak že predrag, splavarji pa nava-jajo, da ni njihov zaslužek v nobenem skladu z napornim in nevarnim delom.

a— Za regulacijo Pesnice. Mnogokratno deževje letošnje pomladi močno ogroža Pesniško dolino. Dvakrat je že velika povodenj poblatila travnike ter uničila večji del letošnje košnje. Če oblastni odbor čim prej ne prične z regulacijo Pesnice, bo zopet nesreča, kakor je bila l. 1926.

a— Mariborska policijska kronika sicer že del časa ne beleži večjih zločinov in izgre-dov, zato pa so v policijskih prijavah mnogokrat mladostni zločinci. Zločinstvo med mladino je zelo nevaren pojav, ki da mnogo misliti naslovi, vzgojiteljem in upravi.

NOGAVICE
KLJUČ
 najboljši, najtrajnejši, zato najcenejši 13

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

Nova velika ljubavna in družinska tragedija

Na Črnem vrhu sta odšla skupno v smrt magistratni nadoficijal Josip Smole in šivilja Minka Logarjeva

Ljubljana, 17. maja. V prav kratkem razdobju mora naša kronika beležiti že zopet novo veliko ljubavno in družinsko tragedijo, ki je zahtevala dve žrtvi. Iz Polhovog grada je bilo danes opoldne telefonično sporočeno ljubljanskemu Mestnemu pogrebniemu zavodu, da so tamkaj našli mrtva s prestreljenima glavama magistratnega računkega nadoficijala Josipa Smoleta in gđ. Minko Logarjevo. V ljubljanskih krogih je bil Josip Smole splošno znana osebnost. Bil je simpatičen mož kakih 40 let, ljubezljiv v družbi, prav živahne nature, priznan sportnik. S posebnim navdušenjem je bil vdan lovskemu sportu ter je držal v najemu revir na Črnem vrhu pri Polhovem gradu.

Stanovalec je Josip Smole v družinski hiši v Kolizejski ulici 34 v trnovskem predmestju. Bil je poročen že nad sedem let in zapuščal poleg žene hčerki. Njegova družinska sreča je bila prva leta neskaljena. Na predlanskem Miklavževanju pa se je Smole seznanil z gđ. Logarjevo, prikupno 22 letno mladenko, po poklicu šiviljo, stanujočo v Cerkveni ulici 21. Njuno znanje se je kmalu izpremenilo v ožjo navezanost. Posebno zadnje čase ni bila nobena tajnost več, da ne moreta biti več drug brez drugega. Kriza je bila neizbežna. Ni še dognano, kaj je bil neposredni povod, da sta se Josip Smole in Minka

Logarjeva odločila, da skupno odideta v smrt, vsekakor pa sta se morala že dalje časa dogovarjati o tem in sta bržčas že pred dnevi storila ta obupni sklep, ker sta iz Ljubljane odšla v Polhov gradec že v ponedeljek.

Josip Smole se je odpravil na Črni vrh kakor običajno na lov. Minka Logarjeva, ki je zadnje čase bila kot šivilja zaposlena pri lastniku gostilne »Sokol«, pa se je odpravila z doma z izgovorom, da gre na izlet z neko prijateljico.

Kako in kdaj se je odigrala tragedija, zaenkrat še ni ugotovljeno. Našli so ju oba s prestreljenima glavama. Josip Smole je s samokresom očividno ustrelil njo, nato pa še sebe končal s strelom v glavo.

Na obvestilo o najdbi obeh mrličev se je gospa Smoletova danes popoldne ob 5. odpravila z avtomobilom v spremstvu ravnatelja Mestnega pogrebnega zavoda g. Šapleja in magistratnega revidenta g. Tavčarja v Polhov gradec, da ukrenejo vse potrebno glede pokopa, odnosno glede prevoza obeh mrličev v Ljubljano.

Vest o tej veliki tragediji je v vsej Ljubljani povzročila senzacijo in vzbudila posebno v širokem krogu znancev Josipa Smoleta kakor tudi Minke Logarjeve splošno pomilovanje ter globoko sočustvovanje s prizadetima družinama.

Poskušna vožnja za avtobusni promet v Sloveniji

Tapred (Teretno in avtobusno prometno društvo Zagreb) je stavila ljubljanski občini in oblasti ponudbo, da organizira v Sloveniji in Ljubljani promet z avtobusi. Ustanovila bi se v to svrhu družba, pri kateri bi občina in oblast imeli večino, in pri kateri bi bilo v prvi vrsti zaposleno domače osebje.

Tapred oskrbuje že avtobusni promet v Zagrebu, v Primorju in v Dalmaciji. Za Split se je ob njegovi soudeležbi ustanovilo Sap (Splitsko avtobusno podružje), ki bo v kratkem podaljšalo svoje linije do Mostara in ustanovilo filijalo za Črno goru. V Zagrebu ima začasno 12 avtobusov, to število se bo zvišalo do konca julija na 50. Tapred oskrbuje avtobusni promet v Avstriji in Poljski, kjer ima preko 300 voz. V primeru, da sklene pogodbo z mestno občino in oblastnim odborom, bi postavila v Ljubljani lastno delavnico za popravila, zalogo nadomestnih delov, postajo za 20 tisoč litrov bencina in veliko garažo. Zastigurala bi točen in brezhiben promet s srednjo hitrostjo 40 km na uro. Vrednost investicije, v prvi vrsti avtobusov, bi znašala okrog 35 milijonov dinarjev in bi znašali stroški za kilometer vožnje 80 — 100 par. Pri večji frekvenci bi se znižali do 50 par. Za poskušno vožnjo, ki se je vršila večeraj popoldne na Bled, je družba postavila dva avtobusa, velikega 22sedežnega za podeželski promet in manjšega 18sedežnega in z 10 stojišči za mestni promet, oba k 42 učinkovitimi konjskimi silami trdke Perla A. G. Dunaj. Sedeži večlega so obrnjeni v smeri vožnje, manjši pa ima sedeže ob straneh. Ob pol 4. popoldne sta se avtobusa odpeljala izpred kavarne Emona.

Danes zadnjikrat ob 4., 1/8. in 9. uri!

Beli pajek

V glavnih vlogah dražestna
Marija Paudler
in
Walter Rilla.
Senzacija! Senzacija!
Elitno kino Matica

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Petek, 18. maja. Agonija. Gostovanje zagrebške drame. Izven.
Sobota, 19. maja. Velika noč. Gostovanje zagrebške drame. Izven.
Nedelja, 20. maja ob 15. Herman Celjski. Izven.
Ponedeljek, 21. maja. Zupan Stilmundski. A.

Ljubljanska opera

Začetek ob 19.30.

Petek, 18. maja. Zaprtlo.
Sobota, 19. maja. Mignon. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. maja. Zaprtlo.
Sobota, 19. maja ob 20. »Svet. C. Kuponi.
Nedelja, 20. maja ob 20. »Dobri vojak Švejk.«
Znižane cene. Zadnjikrat.

Abonentom reda C. Uprava Narodnega gledališča opozarja vse abonente reda C, da se vrši gostovanje zagrebške drame za njihov abonema danes, v petek zvečer. Zagrebški gostje vzpriže Miroslava Krležo dramo v dveh dejanjih »V agoniji«. V glavnih vlogah nastopajo ga. Vika Podgorska, Milica Mihličič, Margita Patay, in gg. Badalič, Guščin in Gorjančič. Režija je v rokah g. Verlija.

Angležinja o mednarodnem ženskem gibanju

V Mestnem domu se je večeraj popoldne vršil shod, ki ga je sklicala Zveza delavskih žen in deklet za Slovenijo. Predavala je tajnica »Mednarodnih združenj ženskih gildov« ga. Honora Enfieldova iz Londona. Prireditvi je prisostvovalo večje število socijalističnih žen in tudi mnogi moški so se zanimali za predavanje. Ga. Enfieldova je v sredo posetila divne kraje Gorenjske, zlasti Bled, in je nato imela v Delavskem domu na Jesenicah, kjer si je ogledala razne naprave, predavanje o mednarodnem ženskem gibanju. Slišno kakor na Jesenicah, je govorila tudi večeraj v Ljubljani. Predavala je v nemščini, a njena izvajanja je tolmačila ga. Brezovčeva.

Gospa Enfield je v kratkih obrisih očrtala žensko združeno gibanje na Angleškem, zlasti sodelovanje žene pri konsumnih združenjih. Pojasnila je v glavnih potezah borbe angleške delavske žene, ki si je znala priboriti znaten vpliv v konsumnih združenjih, a je nato stopila tudi v javnost s svojimi zahtevami. Pred 45. leti so se pri konsumnih združenjih ustanovile posebne ženske sekcije (gilde), potom katerih je angleška žena dosegla vpliv v političnem in drugem javnem življenju. V teh »gildah« so žene začele razmišljati razna socijalna, politična, gospodarska in druga vprašanja. Začela se je v praktičnem življenju živahna propaganda za organizacijo in med vojno so članice te organizacije, zastopnice Anglije, Avstrije, Švedske in Švice izdale manifest, da naj se konča kruto klanje. Po vojni se je organizacija razširila še na druge države in leta 1921. se je v Baslu ustanovila »Mednarodna zveza ženskih gildov«. K zvezi je že pristopilo 12 držav. Glavni cilj te mednarodne ženske organizacije so: pospeševanje združništva, izboljšanje družinskega življenja in propaganda proti vojni. Na Angleškem so organizirane žene dosegle že lepe uspehe. Gospa predavateljica je izrazila čvrsto nado, da bo to gibanje napredovalo tudi v Jugoslaviji.

O zanimivem predavanju se je razvila krapka debata, v katero je posegel tudi g. Anton Kristan, ki je pojasnil velik pomen konsumnih združenj za delavstvo, naglašajoč, da je Anglija ona klasična dežela, odkoder se je razširilo konsumno združništvo na ostale evropske države. Predavanje je v splošnem napravilo na vse navzoče najgloblji vtis, ker je bilo zelo poučno in zares zanimivo podano.

Zagoneten potnik s ponarejenimi dokumenti

Ljubljana, 17. maja

Te dni so zasačili organi železniške policije iz Zidanega mosta v zagrebškem vlaku med postajama Blanca-Sevnica neznanega, kakih 34 let starega potnika, ki ni imel pravilnega voznega listka. Na vprašanje, kje ima legitimacijo, je pokazal organom objavo, izdano od kurilnice državnih železnic v Vinkovcih, glasečo se za vožnjo v Novo mesto na ime Svetozar Ignjatovič. Ker pa je bilo na tej objavi več s črnimi pripisanih stavkov prav čudne vsebine, so organi železniške policije moža aretirali in ga preiskali. Pod srjaco so našli pri njem zopet drugo objavo, glasečo se na ime Svetozar Milinković, izdano od poglavarstva občine Šid že v oktobru 1927.

Organi železniške policije so moža zasliali in se je čedalje bolj zapletal v svojih odgovorih. Napravil je vtis, da nima čiste vesti, zato so ga odpeljali v Ljubljano ter ga tu predali policijski direkciji.

Kakor je mogla ljubljanska policija v kratkem času dognati na podlagi poizvedb v Vinkovcih in Šidu, absolutno ne gre za Ignjatoviča, kakor se je možak predstavljal, marveč bo to kak ubežni hajduk, kaznenec ali prav rafiniran železniški žepni tat.

Lažni Svetozar Ignjatovič, ki je sploščka omenjal, da je po poklicu strojevodja in v tem svojstvu pridržen kurilnici v Novem mestu, je posebej naglašal, da je bil med potom iz Vinkovcev okrađen ter mu je nekdo odnesel ročni kovčeg z razno vsebino: obleko in celo denarjem. Že sedaj pa je v glavnem dokazano, da gre za predrznega pustolovca in bo šele temeljito zaslišanje pokazalo, kdo prav za prav tiči v osebi tajstvenega potnika, ki ostane do nadaljnega spravljen v naših policijskih zaporih.

Primorje : Ilirija 2 : 1 (1 : 0)

ASK Primorje prvak ljubljanskega okrožja. — Tipična prvenstvena borba. — 2000 gledalcev

Ljubljana, 17. maja. Borba za prvenstvo ljubljanskega okrožja je zaključena. Skoraj mesec dni je bila ljubljanska sportna publika v stalni nervozi, ki je dosegla vrhunec, ko je LNP razpisal za danes ponovno tekmo med Ilirijo in Primorjem, ki naj določi ono moštvo, ki se mora še boriti z moštvom SK Maribora za nogometno prvenstvo Slovenije.

Prva prvenstvena tekma med glavnima rivaloma Ilirijo in Primorjem ni razčistila situacije. Primorje je sicer zmagovalo, toda moralo je igrati še s Slovanom; v tej tekmi se mu ni posrečilo doseči takega rezultata, da bi imelo boljše diferenco golov kakor Ilirija. Zabilo je Slovanu tri gole in s tem doseglo isto število točk in isti količnik v diferenci golov kakor ga je imela Ilirija. Znano je, da se je o tem vodila za zelenimi mizami dolga in srdita borba, pri kateri je šlo za to, ali naj se verifikira tekma med Ilirijo in Slavijo s 7 : 1 ali pa s 7 : 0. Znano je tudi, da je Jugosl. nogometni savez v Zagrebu kot vrhovna instanca razsodil tako, da sta bila Ilirija in Primorje po točkah in količniku enaka in se je morala zato tekma med njima ponoviti, da se odloči, komu pripade prvenstvo ljubljanskega okrožja. Nočemo na tem mestu razpravljati o upravičenosti enega ali drugega stališča, brez dvoma pa je, da je javnost po ogromni večini pozdravila vest, da bosta oba kluba razčistila situacijo z novo sportno tekmo na zelenem polju, kjer naj določita letošnjo prva prva znanje in sreča, oba glavna faktorja v nogometnem sportu.

Publika

Zanimanje za današnjo tekmo je bilo zaradi te njene predzgodovine seveda še večje, kakor je že itak za vse tekme med Ilirijo in Primorjem. Obisk je bil zato za naše razmere skoro rekorden in zbralo se je na igrišču Ilirije do 2000 gledalcev. Da je bila velika večina med njimi precej nervozna in temperamentna, je pač umevno in tudi opravičljivo. Primorjanski »drukarji« so se zbrali z veliko zastavo v črno-beli klubovi barvi na vzhodni strani igrišča, del svojih pristašev pa so poslali kot nekako protiutek na zapadno stran med ilirjanske »navijače«. Seveda se tudi ti niso omejili samo na to stran, temveč okupirali tudi druge postojanke okrog igrišča. Obe stranki sta podžigali s klicij svoje igralce in poskušali ob enem znižati borbenost nasprotnikov, obe skupaj pa sta složno udrihali po sodniku pri vsaki odločitvi, ki se sportnim veščakom med publiko ni zdelala pravilna in morda tudi res ni bila.

Tako je bilo na igrišču obe uri med tekmo izredno živahno, da so prišli v polni meri na svoj račun tudi oni, ki so plačali vstopnino le zaradi »heca«. Sicer pa je bilo razpoloženje tako napeto, da je bilo nevtralec vedno manj in so se polagoma vsi opredelili ali za črnebe ali za belozelene. Treba pa je priznati, da je publika kljub razburjenosti dajala svojim čustvom duška le na način, ki ga pri sličnih prilikah pač ne gre obsojati.

Obe moštvu

Par minut po pol petih sta se javili za grebškemu sodniku g. Boškoviću moštvi v naslednjih postavah:

PRIMORJE: Jančigaj-Svetic, Pečnik-Zemljak, Slamič, Pišek-Jug, Erman, Cebolin, Buljevič, Uršič.

ILIRIJA: Kreč-Pleš, Jenko-Volkar, Dekleva, Lado-Janež, Šiška, Oman, Verovšek, Dobret.

Tekma sama na sebi ni nudila bogve kakke sportnega užitka. Bila je prava odločilna prvenstvena tekma, pri kateri je šlo obema strankama predvsem za to, da dosežeta vsaj en gol več kakor nasprotnik. Primorju so se pač poznali uspehi sistematičnega treninga v preteklem letu. Da je v dveh tekmah vzdržalo proti dosedanemu prvaku, je brezdvomno v prvi vrsti zasluža njegovega trenerja g. Buljeviča, ki je dvignil primorjansko moštvo na tako višino, da lahko konkurira z Ilirijo. Ako upoštevamo, da je bila večerajšnja tekma v resnici borba a outrance, bi bilo skoraj odveč pisati kritiko o posameznih igralcih. Primorje ima svoj steber v srednjem krilu Slamiča, kateremu zlasti v ofenzivnem oziru lepo sekundira Zemljak. V napadu sta bila Jug in Erman najpogostejša. Jančigaj je rešil več opasnih situacij. Pri Iliriji je bil najboljši zopet Pleš. Opravljal je delo za dva, ker je Jenko odpovedal. V krilski vrsti je Lado opravil ogromno delo. Napad je dobro vodil Oman; Šiška pa se je odlikoval z izredno prodornostjo.

Kratek potek tekme

Začetkoma je Ilirija v ostri ofenzivi in premoci. Primorje pride šele v 5. minuti po prostem strelu pred gol Ilirije. Sledi nekaj prostih strelav proti Iliriji in Primorju. V 25. minuti zabije Erman prvi gol za Primorje. Del publike protestira proti priznanju tega gola zaradi off side. Menjajoči se napadi. V 40. minuti preze sodnik hands Primorja v kazenskem prostoru. Prvi polčas konča s off sidom Uršiča. V drugem polčasu je Ilirija bolj v premoči kakor Primorje, zlasti po drugem голу, ki ga zabije Erman v 21. minuti po

lepi kombinaciji Slamič-Buljevič-Cebolin-Erman. Eno kakor drugo moštvo pusti neizrabljenih nekaj prav lepih in ugodnih situacij. Nesporazumljenje primorjanske obrambe spretno izrabi Šiška in zabije v 24. minuti gol za Ilirijo, ki začne nato izredno pritiskati ter nekaj časa naravnost blokira vrata Primorja. V 35. minuti se nudi Ermanu, ki je prišel sam pred ilirjanski gol, prilika zvišati score na 3 : 1. Toda žogo zastrelja poleg gola. Primorje hoče držati rezultat in nekako sramežljivo zavlačuje tekmo. Rezultat se do konca ne menja.

Razmerje kornerjev 6 : 4 za Primorje. Sodil je g. Bošković, ki je prišel iz Zagreba mesto prvotno napovedanega g. Fabrisa. Sprejedel je po en handu Primorja in Ilirije v kazenskem prostoru, pa tudi glede foulav je napravil nekaj napak.

Ovacije in demonstracije

Kdo bi se čudil, da so navdušeni pristaši Primorja, ki je sodnik tekmo odžvižgal, navali na igrišče in svoje junake odnesli na ramenih? Razvila se je improvizirana povorka, ki je med neprestanim vzklikanjem spremljala igralce Primorja skozi Ti-voli in po Aleksandrovi cesti v mesto. V Šelenburgovi ulici so trčili na velike skupine pristašev Ilirije, ki so seveda vzklikali svojemu klubu. Do resnejših spopadov pa kljub velikemu hrusu in trušču ni prišlo in policija ni imela povoda intervenirati. Bilo pa bi mnogo bolj v sportnem duhu, ako bi se klicem »Zivelo Primorje!« in »Zivela Ilirija!« ne družili tudi klici »Doli Primorje!« in »Doli Ilirija!« Uverjeni smo, da klubi sami ne odobravajo takega fanatizma, ki sportu samo škoduje. T. Z.

Mariborski sport

Hazena ISSK Maribor : SK Mura 9 : 5 (4 : 2). Po lepi ostri igri je mariborska družina zaslužno zmagovala. Pri Mariborčankah je bila napadalna vrsta najboljše del, krilska vrsta in obramba pa sta ustrezali. Mura je imela v vratarici Cipmermanovi najboljšo moč, v napadu pa sta bili dobri Gardoš in Jonež. Gole so zabile za Maribor Olga 8, Verica 1, za Muro pa Gardoš 3 in Jonež 2. Sodil je g. Voglar objektivno, a slabo.

SK Železničarji so uporabili prosti termin za trening-tekmo in je prvo moštvo zmagovalo sigurno nad Old boys s 6 : 3 (2 : 2). — Rezerva Železničarjev je premagala SK Svobodo 2 : 1 (2 : 0). — Druga mladina Železničarjev : Mladina Svobode 3 : 0 (2 : 0). — Dopoldne je igrala mladina ISSK Maribora proti mladini SK Železničarjev 6 : 3 (4 : 2).

Ostale večerajšnje tekme

Zagreb: Gradjanski : delavska reprezentanca 8 : 3 (3 : 1).

Budimpešta: Madž. profesionalno moštvo : Blackburn Rovers 3 : 2 (2 : 1).

Dunaj: Austria : Hakoah 1 : 1 (0 : 0);

Slovan : Sportklub 1 : 1 (1 : 0); Simmering : St. Marxer Bewegungsspieler 4 : 1 (1 : 0); Vienna : Hertha 3 : 1 (1 : 1); Rapid : Nicholson 2 : 0 (0 : 0).

Praga: Sparta : Čechie Karlin 8 : 1.

Leipzig: DFC (Praga) : Fortuna 3 : 3.

Worms: FC Modena : Allemania 8 : 0.

München: Berlin : Westham United 3 : 2.

Teniški turnir na Dunaju

Na mednarodnem teniškem turnirju je izval večeraj veliko senzacijo poraz francoske dvojice Cochet-Danet po Angležih Graigu in Hughesu. Duple je zaključen z zmago Graig-Hughesa, jutri se vrše finali v singlih. Posamezni rezultati so sledeči: Graig-Hughes : Cochet-Danet 5 : 7, 6 : 2, 3 : 6, 6 : 3, 6 : 2. Matejka : George 6 : 4, 11 : 9, 6 : 4.

Otvoritev olimpijade

Včeraj je bila v Amsterdamu slovesno otvorjena IX. olimpijada. Kot prve točke olimpijskega programa so se vršile tekme v hokeju, ki so končale sledeče: Nizozemska : Francija 5 : 0, Danska : Švica 2 : 1 in Angl. Indija : Avstrija 6 : 0.

Olimpijski nogometni turnir

Včeraj se je vršilo v Amsterdamu zvečanje parov na olimpijskem nogometnem turnirju. V prvem kolu igrajo Španija proti Estoniki, zmagovalca pa proti Mehiki, Čile proti Portugalski, zmagovalca pa proti Jugoslaviji, Luksemburška proti Belgiji, Nizozemska proti Uruguayu, Nemčija proti Švici, Turška proti Egiptu, Amerika proti Argentini in Francija proti Italiji.

Iz letalskega sveta

London, 17. maja. (Lo.) Za danes pričakujejo na letališču Croydon prihoda znane angleške letalke Lady Heath, ki je letela sama iz južne Afrike. Letalka je zapustila Capetown 12. februarja. Na poti v Bulavayo je bila letalka prisiljena, da pristane popolnoma izmučena in so jo našli v nezavesti neki avtomobilisti. Ko je pojezale letala nad Tripolitanijo so obstreljevali njeno letalo Arabci in poškodovali krila.

Pariz, 17. maja. V bližini Tunisa se je ponesrečilo neko letalo. Ubityh je bilo 5 potnikov.

Vreme

Trihaška vremenska napoved za petek: Mirni in lahki vetrovi. Nebo oblačno; najbrže nekoliko dežja. Temperatura od 18 do 19 stopinj. Morje razburkano.

Požar na vzhodu

Rumena nevarnost se nam bliža! Pazite! Lon Chaney!

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Dolgo ga je gledal; nato se je približal četrtemu portretu in stal nekaj trenutkov molče pred njim.

»In tale?« je izpregovoril naposled. »Ta je bil plemič nad plemiči. Antoine, gospod du Pont de Saux, vitez reda svetega Ivana Jeruzalemskega. Širilec francoskega jezika. Umrl je v La Valetti, tisto leto po veliki oblegi, za ranami, kakor pravijo nekateri — od nezasiženega dela in napora, kakor piše redovni letopis. Krščanski vojak je bil.«

Ta slika je bila zadnja. Ko jo je župnik nekaj časa ogledoval, se je obrnil in postavil svečo na položeno mizo. Njena gladka plošča je obenem s stenskim opažem požirala vso luč in najina obraza, ki sta bila edina razločno vidna v svetli obstreji, sta se risala na temnem ozadju. Priklonil se mi je.

»Gospod vikont,« je dejal naposled z rahlo drhtečim glasom, »potomec ste plemenitega rodu.«

Skomignil sem z rameni.

»To je znana stvar,« sem dejal. »Nu — in?«

»Ne upam se vam dati nasvetov.«

»Toda stvar je dobra!« sem vzkliknil.

»Da,« je tehtno odvrnil, »to trdim od nekdaj. Ne upam se preklekati svojih lastnih besed. Toda... stvar ljudstva je stvar ljudstva. Pustite jo ljudstvu.«

K parlamentarnim volitvam v Nemčiji

Centrumške kandidata

Stegerwald

Guérard

Kino ga je zmešal

V Düsseldorfu na Nemškem živita roditelja Phönig, ki imata sina. Fant je v pubertetnih letih in okolica ga je napravila dovtopenega za pustolovske romane in za film. Vsak dan je bil najmanj enkrat v kinematografu, kjer so mu filmi čisto zmešali pojme o življenju. Videši, da se v kinu predvajajo fantastične reči, je sklenil postati slaven pustolovec. V Ameriki seveda, ki je za take tipe najprivlačnejša dežela.

Za potovanje pa ni imel denarja in tako se je dogovoril z nekim tovarišem, da ga bo on spravil v velik zaboj ter ga z drugimi tovari vred poslal v New York. Zaboj je bil znotraj mehko tapetiran, fant pa se je dobro založil s kruhom, klobasami, čokolado in vodo. Do New Yorka je šlo vse po sreči. Šele v newyorškem pristanišču, kjer so začeli zaboj razkladati, se je pojavila smola. Ladijski častnik je čisto slučajno opazil, da so na nekem zaboju zrahljane deske. Segel je skozi razpoko, da bi otupil, kaj je pod deskami. Naključje je hotelo, da se je častnikova roka srečala s človeško roko, ki jo je krepko stisnila. Častnik se je seveda prestrašil, bal se je, da ni v zaboju skrit kak razbojnik. Vlekel ga je odpreti in ob sploš-

22

»Vi govorite tako!?« sem se zavzel, osuplo mu strmeč v obraz. »Vi ki ste mi več kot stokrat dopovedovali, da sem človek iz naroda, da je plemstvo izšlo iz ljudstva in da sta v Franciji samo dva stanova: ljudstvo in kralj!«

Nekam žalostno se je nasmehnil in pobobnal s prsti po mizi.

»Govoril sem teoretski,« je priznal. »Zdaj, ko bi moral izpremeniti teorijo v prakso, me ostavlja pogum. Zakaj tudi v mojih žilah se petaka kaplja plemenite krvi, gospod vikont, in verjemite mi, da vem, kaj to pomeni.«

»Ne razumem vas več,« sem rekel ves zmeden. »Zdi se, gospod župnik, da hočete biti voda in ogenj, oboje namah. Ko sem vam prej povedal, da sem na plemiški skupščini govoril v prilog ljudstvu, ste mi priprjevali.«

»Ravnali ste plemenito.«

»In zdaj?«

»Tudi zdaj trdim isto,« je s prepričanjem odvrnil abbé Benoit. »Plemeniti ste ravnali. Borite se za ljudstvo, gospod vikont, toda borite se v svojih lastnih vrstah. Povzdignite svoj glas tam, kjer ne boste želi ničesar razen graje in nespoštovanja. Toda če že da mora priti med vašim slojem in med preprostim ljudstvom, med plemstvom in med meščani do boja in če se plemič ne more ogniti izbere, da se pridruži svojim stanovskim tovarišem ali pa stopi v vrste ljudstva, tedaj — glas abbéja Benoita je nekoliko zastal in njegova bleda, shušana roka je rahlo pobobnala po mizi — tedaj bi vas rajši videl med vašimi ljudmi.«

»Zoper ljudstvo?«

»Da, zoper ljudstvo,« je odgovoril, kakor da gre beseda nerada z jezika.

nem presenečenju so mornarji izrekli izpod desk — malega potepina. Američanom sicer podjetni mladci zelo imponirajo, vendar so za tega mladoletnega grešnika sklenili, da ga pošljejo nazaj čez Ocean.

Svoji k svojim

Iz Carigrada poročajo, da namerava turška vlada predložiti skupščini v Angori zakonsko predlogo s strogimi določili, po katerih ne bodo smeli v bodoče turški vojaški uradniki in častniki jemati v zakon inozemk. Častnik, ki se ne bo pokoril tej odredbi, bo nemudoma izgubil službo. Oženjeni častniki in vojaški uradniki, ki pa že imajo inozemke za žene, bodo takoj upokojeni. Mustafa Kemal paša bo začel v tem smislu čistiti tudi v svojih ministrstvih in je baje v zunanem ministrstvu upokojil že celo vrsto uradnikov, katerih zakonsko življenje ni v skladu s temi določbami.

Iz filmskega sveta

Če smemo verjeti pisanim poročilom, se nahaja na zemlji 52.000 obratujočih kinematografov, v katerih je prostora za 21. milijonov ljudi. Računajmo, da priredi vsak kinematograf samo po eno predstavo dnevno, in da proda samo polovico prostorov — pa pridemo do zaključka, da obišče vsak dan kinematografe 11 milijonov ljudi. V resnici pa je to število mnogo večje. Največ kinov ima Amerika, kjer je 25.000 bioskopov. V njih je prostora za 11 milijonov ljudi. Evropa ima 22.000 kinematografov, v katerih je prostora za 8 milijonov gledalcev. Azija ima 3000 kinematografov za 600.000 ljudi, Avstralija 1200, Afrika pa 800 kinematografov.

V filmski industriji leži ogromen kapital. Američani računajo, da sta v tej industriji zakopani 2 milijardi dolarjev in pol. Samo v Ameriki je filmska industrija tako močna, da stoji na tretjem mestu, to je takoj za kovinsko in za petrolejsko industrijo.

Diktatorjevi spomini

Pariška »Liberté« javlja, da pripravljajo Mussolini svoje obširne spomine, ki bodo posebno vlekli po senzacionalnih odkritjih ter po številnih anekdotah iz njegovega življenja. Spomini se sedaj tiskajo v Italiji; pozneje pa izidejo tudi v Ameriki, Franciji in Angliji. Diktator bo z njimi zaslužil lepe zneske, katerih seveda najbrže ne bo poklonil centralni blagajni fašistične stranke, ampak jih bo varno naložil v kakem inozemskem zavodu za nepredvidene slabe čase.

Kojenje je strup!

Vsako se more igrati odvaditi zdravju škodljivega kajenja z dr. Rascherja Putschletom. I ovi 30 Din in poštnina popolna kura 5 ovolev Din 145 franko. Cuvaite se imitaci. Naslovite svoje naročilo točno na

»AURORA«, odd. 16. NOVI SAD 6114

L. Mikuš

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Travnica dežnikov, zaloge sprehajalnih palic

Kellogov mirovni načrt
Predsednik Coolidge:
»Vojna je strašna stvar, toda denar je prijeten!«

Urejeje Davoud Ravljen. Izdaje za konzorcij »Jutra« Adolff Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franca Jezeršek. Za inzeratna del jodgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.

Motorna vozila

Fiat auto

501, v najboljšem stanju, s kompletno Bosch napravo, skoraj novo motorstvom, je radi nastalih razmer po izredno nizki ceni na prodaj v Auto-delavnici, d. o. o., Celje. 18303

Wanderer avto

tridesetleten, s božjavo rasvetljavo, izredno dobro ohranjen, proti mesečnemu odplačilu ugodno napravljen. Na ogled pri »Triumph-auto« Ljubljana VII. 17294

Službe išče

Elektromonter

pomožni, išče službo, event. sprejme tudi službo sluge, skladiščnika ali kakršnokoli drugo delo. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Elektromonter«. 18332

Gospodična

ki igra tudi klavir, išče mesto v kavarni. Ponudbe na podružnico »Jutra« pod »Celje« pod »1. junij«. 18304

Zaslужek

Zastopnike

za prodajo vrednostnih papirjev proti visoki proviziji sprejme Upravištvu »Merkur«, Ljubljana. 18745

Službo dobi

Lovskega paznika

sprejme lovsko družbo Ljutomer

Spretno frizerko

sprejme takoj ali pozneje M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode v Ljubljani 18723

Praktikantinja

veščo slovenske in nemške stenografije ter strojepljaja, sprejmemo. — Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Stenografija«. 18713

Frizerko

dobro izurjeno, sprejemam s 1. julijem za sezono Bled. Istotako sprejemam perfektnega »bubistucera«. — Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Kavarni«, Ljubljana — Kopitarjeva 1. 18336

Brivskega

pomočnika mladega in dobrega delavca sprejme takoj ali po dogovoru Gustav Paidach — brivce v Brezicah. 18334

Dekle

zdravo, pošteno, pridno in čedno, s lepim vedenjem, staro 14-16 let, sprejemam takoj k otroku. Prednost ima, ki je že bila pri otrocih in ki zna šivati. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Takoj 1928«. 18373

Pečar, pomočnike

za stalen notranji posel iščemo. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Sembor«. 18361

Sodarja

ki bi upravljal obem tudi kletarska dela, takoj sprejme veletrgovina s vinom in spiritozami v Ljubljani. — Naslov v oglednem oddelci »Jutra«. 18333

Vajenca

zdravega, poštenega, sprejme takoj za izdelovanje glavnikov A. Bernik v Škofji Loki 84. 18333

Gospodično

zmožno stenografije in strojepljaja, sprejemam v pisarno Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Strojepljaja«. 18336

Likarico perila

dobro izurjeno, iščem proti dobri plači, event. tudi s hrano in stanovanjem Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Izurjena«. 18335

Več slikarskih pomočnikov

sprejme trdnja Ivan Martinec, Poljanska cesta 20/L. 18316

Brivskega vajenca

pridnega in poštenega, s hrano in stanovanjem v bližini A. Stojke, Sevalčič ob Savi. 18309

Trg pomočnik

zmožen voditi samostojno večjo dehtekato trgovino — se sprejme takoj proti dobri proviziji. Imeti mora kaveljki Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Dehtekata«. 18312

Prodaj

Vinsko sesalko

dobro ohranjeno, poceni proda Mihael Kavčič, Zg. Šiška. 18333

Raket

skoraj nov — prvotratno znamke, prodaj za 250 Din Naslov v oglednem oddelci »Jutra«. 18336

Leseni zaboji

napravljeni po ugodnih cenah pri električno — družbi z o. o. z. Mestni trg št. 35. 18307

Vrhnjsko opeko

sidak, srezano strešno opeko in bobrovec od operne Jelovšek ima vedno v zalogi Jakob Goll, Trnovska ulica 1. 18378

Najboljši koks

Cebin, Wolfova ulica 1/L. III. 18379

Motvoz

(vrvice) kupite najceneje v tovarni Mehanika vjenca Sinkovce Grosuplje. 261

Pridelki

Ia bučno olje

Muc, kolonijale, Vodnikov trg. 18347

Krompir

Direkcija drž. železnice v Ljubljani bo prodala v ponedeljek 21. t. m. ob 10. uri v poslojlo Gospodarske ur v poslojlo na Masarykovi cesti 17 (poleg Ranzingerja) približno 5 vagonov krompirja. — Kupci se vabijo. 18794

Sadje

Ia orehovi

lepih in zdravih kupim večjo množico. Ponudbe z navedbo najnižje cene na ogledni oddelci »Jutra« pod »Orehi 1927«. 18331

Kupim

Stelaze in pulte

za špecijalno trgovino — najraje v bližini Celja kupim. Pisane ponudbe z navedbo velikosti in cene je poslati podružnici »Jutra« v Celju pod »Dobro ohranjeno«. 18303

Razpisujemo

dobavo 140 m³ jameškega lesa. Ponudbe vložiti do 29. t. m. Več pri Direkciji državnega rudnika Zaborov pri Celju. 18315

Lokali

Lokal

trgovski (obrtin) in majhno (delavnico) na Celovški c. št. 50 (Šiška) oddam takoj v najem. Poizve se istotam v pisarni Moslavina. 18330

Pozet

Lepo posestvo

z veliko enonadstropno hišo v Ljubljani, Kette Murnova cesta 28 (bivša zaloga Panduram), stanovanje, pisarna, skladišča, hlevi in dvorišče, pripravnost za tovarno, napravljen — Delni prostori tudi v najem. Pojasnila v pisarni istotam. 18349

Prodaj hišo

skoraj novo, z električno in vodovodom, pripravnost za obrtnika ali letovišarja. Lepa in solnčna lega. Cena po dogovoru. Grošelj France — Ljubno 30, postaja Otoče, pošta Podnart, Gorenjsko. 18311

Hišo

s vso trgovsko opremo in 1/2 otala vrta prodam v veliki in premožupnem kraju. Pojasnila daje: P. Krmpotič, Maruševac, kraj Varadina. 18308

V najem

Trgovski lokal

v bližini šiškega oddam takoj ali s avstvom. Naslov pove ogledni oddelci »Jutra«. 18313

Splošno strojno mizarstvo

na električni pogon in z različnim orodjem, v večjem mestu na Gorenjskem prodaj ugodna najemina, eksistenca zagotovljena. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Dobro mizar 33«. 18310

Stanovanje

2 sob in vseh pritlik, parket in elektrika, oddam takoj ali s 1. junijem. — Naslov v oglednem oddelci »Jutra«. 18742

Družabnika

za pisarno nepremičnin v Ljubljani sprejemam takoj. Vprašanja na naslov: Medved, Ljubljana, Čopova 10. 18392

50.000 Din posojila

zaradi poravnave svoje zaloge, išče trgovca na delu, na prvo mesto na svojo novo poslojlo. Stanovanje in hrana na razpolago. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Hvaležnost 13«. 18314

Dopisi

Dvokolo zastoni

dobi tisti — ki se odpove strupu nikotinu — samo v trgovini dvokoles, šivalnih strojev Milko Škerlec, Sv. Tomaž-Ormož. — Zabeležite prospekte, prilžite znamko. 18306

Veleposelnik

z večjim podjetjem, v lepem mestu Slovenije, inteligentem in dobroštetnem značaju — brez slabih lastnosti, zeli stopiti v zakon s politično simpatično in idealno gospodično od 26-36 let, s primernim premoženjem, ki ljubi srečno in udobno življenje. Ponudbe na ogledni oddelci »Jutra« pod »Šmarinka«. — Posredujejo lahko tudi sorodniki. Tajnost strogo zagotovljena. 18330

Alasba

Tenor-Pozavno

B 3 ventile normal, kupim v Ljubljani. — Repe, trgovec, Bled. 18330

Obrt

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pisano stanovanje, katero naj vam predstavi trdnja Josip Marn, Dunajska cesta št. 9, pisarniška in slikarska delavnica. 129

Razno

Žima

za modroce najboljši in na cenejša pri M. MASTERI tovarna žime Strazišče pri Kranju. 69

Strmel sem, da še povedati ne morem, kako.

»Ali, za Boga,« sem vzkliknil, »najpreprostejša logika...«

»Oh,« je nadaljeval, otožno majaje z glavo in dobrohotno gledaje name. »Tu me držite, vem. Logika je zoper mene. Pamet tudi. Stvar ljudstva, stvar reforme, pošteja, žita po nizki ceni in enake pravice za vse mora biti dobra stvar in tisti, ki jo zagovarja, mora imeti prav. Priznam to, gospod vikont. In ne samo to. Ako bo ljudstvo pepušeno samemu sebi, ko bo branilo svojo stvar, tedaj bodo izgredi najbrže večji, ego je treba. Zavedam se tega. A čuvstvo mi ne dovoljuje, da bi ravnal tako, kakor velevala razum.«

»Pomislite na gospoda de Mirabeaua,« sem dejal. »Nani, ki ste ga vpričali mene imenovali velikega moža!«

»Še danes mislim, da je velik mož,« je odvrnil abbé, ne da bi umaknil oči in ne da bi prestal bobnati po mizi.

»Slišal sem, kako ste z občudovanjem govorili o njem.«

»Velikokrat.«

»In o gospodu de La Fayette!«

»Istotako.«

»In o drugih.«

Župnik je pokimal.

In vendar so vsi ti možje plemiči,« sem vztrajal. »Plemiči, ki vodijo ljudstvo.«

»Da,« je dejal.

»In jih ne prajate?«

»Ne, ne grajam jih.«

»Še občudujete jih! Občudujete jih, gospod župnik!« sem ponovil nepremično mu gledaje v obraz.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izviritev iz lastne tovarne. 15letna garancija. Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno — Pisalni stroji »Adler« — Kolesa iz prvih tovarn. Dürkop Stvrla Wafflerad (Orožno kolo).

Pletilni stroji vedno v zalogi Posamezni deli koles in šivalnih strojev — Daje se tudi na obroke!

— Ceniki franko in zastoni! —

IVAN JAX I SIN.

LJUBLJANA Gosposvetska cesta št. 2.

Naznanilo presejitve.

Prešernova ulica št. 4

(zraven Frančiškanske cerkve) (vis a vis Mestne hranilnice)

H. SUTTNER, Ljubljana